

L'imperi de la llei

Hi ha un moment crític en l'experiència de ser pares: quan els fills pregunten per què no poden fer allò que els ve de gust de fer i que els pares els prohibeixen. Antigament, no hi havia cap problema. Si un nen preguntava per què no li deixaven fer una cosa, el pare contestava que perquè no. Si, malgrat això, el nen hi insistia, el pare treia el garrot, l'estomacava i Santes Pasqües. El món, però, evoluciona. I les relacions entre pares i fills s'han anat transformant, gairebé tant com el paisatge de les grans ciutats o els models de vestits de bany femenins. De la violència i del principi d'autoritat peti qui peti, s'ha passat al diàleg. Un diàleg primer conciliador, després pedagògic i, finalment, estèril.

Posem un exemple. Un pare (separat o no) i un fill estan asseguts a la taula d'un MacDonalds. El nen és a punt de cruspir-se una hamburguesa doble amb formatge, ceba, mostassa i *ketchup*. Obre la boca. De cop i volta, els ulls se li il·luminen. Ha tingut una idea: tirar l'entrepà a la cara del veí de la taula del costat. El pare se n'adona i evita el desastre amb un gest ràpid i una mirada severa. "No", remata. El nen es sorprèn. Pregunta per què, si li ve de gust, no pot llançar l'hamburguesa a la cara del veí. D'una manera mecànica, el pare contesta: "Perquè està molt mal fet i no sempre es pot fer allò que et ve de gust". Sense saber-ho, acaba d'introduir un element nou en el cervell-esponja de la criatura: la conducta. "La conducta –explica el pare– és el que fa que les persones puguin conviure; la base de la societat" –conclou mentre repeteix allò que hauria volgut que li digués el seu pare.

Al cap d'uns anys, el nen del MacDonalds descobrirà que, a més de les lleis del pare (no tirar hamburgueses a les taules veïnes, no defecar enmig del carrer, no estar-se fins a les tres de la matinal saltant damunt del llit i xisclant

com un personatge de dibuixos animats, no pessigar els companys de classe fins a fer-los sang), hi ha les lleis de debò, les que defensen els jutges. N'hi ha moltes, recollides en codis avorridíssims que només comprenen un percentatge acceptable d'especialistes (majoritàriament advocats). Moltes d'aquestes lleis són obsoletes perquè es basen en supòsits que el progrés ha superat i, en conseqüència, fet desaparèixer. Malgrat això, però, continuen escrites. I, en teoria, cal complir-les.

Als Estats Units de Nord-Amèrica, a més de les lleis que tothom sap que ha de complir (que no vol dir que les compleixi), hi ha centenars de petites lleis, locals, pròpies d'un estat o d'una determinada ciutat. Barbara Seuling es va prendre la molèstia d'investigar aquesta qüestió i en va escriure un llibre apassionant: *You can't eat peanuts in church, and other little known laws* (traducció de patacada: "No es poden menjar cacauets a l'església i altres petites lleis". Segons Barbara Seuling, una de les característiques d'aquestes lleis locals és la seva extremada precisió. Ho tenen tot previst. Fins i tot allò que és impossible que pugui passar.

A Califòrnia posar un parany als ratolins sense permís va contra la llei. A Louisiana és prohibit de xiular el diumenge. A Kentucky hi ha una llei que prohibeix de dormir a l'interior d'un restaurant, mentre que a Detroit, Michigan, no es pot dormir dins la banyera (en canvi, sí que es pot dormir en un restaurant). A Cold Spring, Pennsilvània, una de les lleis menys respectades dels EUA: no es pot vendre alcohol a cap home casat sense l'autorització de la dona. A Idaho, una llei surrealista: prohibit de pescar al llom d'una girafa (en una escena de la pel·lícula *My own private Idaho*, apareix un rètol que delata una altra d'aquestes lleis absurdes: "Benvinguts a Idaho, no us

burleu dels habitants"). A Pittsburg, Pennsilvània, adormir-se dins la nevera és absolutament prohibit (a la banyera o dins un restaurant, no). A Kentucky, un home no pot casar-se amb l'àvia de la seva dona, mentre que a Florida es prohibeix criticar la ciutat d'Auchula. Al Maine –la terra dels personatges de les novel·les de John Irving– és prohibit de passejar pel carrer amb les sabates descordades. A Dunlop, West Virginia, ningú no té dret a estripar un certificat de matrimoni. A Nebraska, pobre d'aquell qui esternudi en públic: és un delinqüent. A Boston, el qui toca el violí enmig del carrer comet un delictes. A Halethorpe, Maryland, els petons –no s'especifica si públics o privats– no poden durar més d'un segon. Una llei de Califòrnia prohibeix de pelar una taronja en una habitació d'hotel. A Baltimore, hi ha una llei que prohibeix de maltractar les ostones. A Oklahoma no es pot escoltar darrere de les portes. A San Antonio, Texas, els micòs no poden agafar l'autobús...

En teoria, totes aquestes lleis s'haurien de complir. Això vol dir que si un jutge, californià i capriciós, decideix d'engarjolar algú perquè l'han enxampat posant un parany a un ratolí, pot fer-ho. La llei li ho permet. Però, com els pares amb els fills, els jutges saben que hi ha lleis que, tot i que han estat escrites i figura que tothom hauria de respectar, són una autèntica collonada. Només serveixen per a una cosa: per a ser transgredides.

Sergi Pàmies